

■ Gjeld og risikolyst skaper krisefrykt hos IMF ■ G

Varsler ny krise

NY KRISE? Ti år etter finanskrisa lar Goldman Sachs spekulanter gamble på ny kollaps. – Jeg tror en ny krise er rundt hjørnet, sier gjeldsekspert Christian Anton Smedshaug.

ØKONOMI

Av Eirik Grasaas-Stavenes

Et lite tiår etter at gigantbanken Lehman Brothers kollapset i USA, er den internasjonale finanskrisa for mange et fjernt minne: Verdensøkonomien er stabilisert, og vekstspiler både i Vest og Øst peker oppover.

Men fra sitt årlige møte med Verdensbanken i Washington, D.C. har Det internasjonale pengefondet – IMF – denne uka advart:

Bak nylig oppjusterte vekstprognoser finnes systematiske svakheter som truer med å sende verden ut i en ny finanskrisa.

Christian Anton Smedshaug ved AgriAnalyse og forfatter av blant annet «Gjeld – hvordan Vesten lurte seg selv», mener IMF-advarselen speiler en global økonomi som ikke er bærekraftig.

Han tror svakhetene vil ende med en alvorlig kollaps i løpet av få år.

– Jeg tror en ny finanskrisa er rundt hjørnet. Innen 2020 virker sannsynlig, sier Smedshaug til Klassekampen.

Vil ramme Europa

Også kasinokapitalister på Wall Street ser at verdensøkonomien er truet. Goldman Sachs og JPMorgan Chase & Co snekrer nå finansinstrumenter som lar spekulanter gamble på at Europas banker kollapser.

– Dette er veldig alvorlig, og et uttrykk for at finansmarke-

dene ser gevinst i å spekulere i bankkrakk. Parallellen til spekulasjon mot boligmarkedet i 2008 er ikke til å feil av, sier Kenneth Haar ved Brussel-baserte Corporate Europe Observatory.

Også Tysklands avtroppende finansminister og kuttgeneral Wolfgang Schäuble advarer mot gjeldsdrevne «nye bobler».

En ny krise vil ifølge IMF kunne bli mindre enn i 2008. Men denne gangen vil Europa rammes hardere enn USA.

Også framvoksende markeder som Brics-landene – Brasil, Russland, India, Kina og Sør-Afrika – vil rammes hardt.

IMF peker på tre store fare-signaler:

■ Lånefinansiert vekst og en total gjeldsbyrde på 135 trillioner dollar i G20.

■ En økt og «overdrevne» risikoappetitt blant investorer som leter etter steder å putte pengene sine.

■ Sentralbankers pengetrykking. Ikke minst har Den europeiske sentralbanken (ECB) trykket store summer som har blitt brukt på oppkjøp av finanspapirer.

Stabilt ustabil

Professoren som forrige uke vant nobelprisen i økonomi, Richard Thaler, mener vi lever «i vår tids mest risikable øyeblikk».

Mange land, ikke minst i Europa, sliter etter finanskrisa fortsatt med lave veksttall og usikre arbeidsmarkeder.

– Europa har aldri kommet ut av krisa, sier Haar.

Selv om EU har fått på plass nye bakreguleringer, er mange banker som Deutsche Bank og flere italienske ban-

FAKTA

Finanskrisefrykt:

■ I 2008 ble verdensøkonomien kastet ut i en dyp krise etter at USAs boligboble sprakk.

■ Snart ti år senere er verdensøkonomien på overflaten langt mer stabil. Men en rekke aktører advarer mot at en ny krise kan være nærmere enn prognoser og veksttall tilsier.

■ Ikke minst skaper en stadig voksende gjeldsbyrde både i Vesten og i Kina, stor frykt for nye finanskollapser.

■ En rekke banker, særlig i Europa, er tungt eksponert overfor såkalt råttne gjeld – lån som ikke er bærekraftige på sikt.

■ I USA har Wall Street sikret seg stor direkte innflytelse over Donald Trumps administrasjon.

ker, tungt eksponert overfor såkalt råttne gjeld.

– Det farligste nå er ustabile europeiske banker med store mengder råttne lån, sier Haar.

– Vi fortrenger at vi er i en stabil ustabil situasjon, der noe til slutt vil føre til nedtur og aksjefall. Det vil da skape et verdifall som vil utløse en ny krise, sier Smedshaug.

Wall Street-reprise

Smedshaug mener ubalansen som skapte forrige krise ikke er rettet opp: Siden krisa har tvert imot global gjeld økt med 50 prosent.

– I Kina har den økt med 70–80 prosent siden 2008. Og må øke videre for å opprettholde vekst, sier han.

Hendelser som kan utløse en ny krise kan være enkeltbanker som kollapser, kriger, oljeprisendringer eller «en svart svane» – en uforutsett og overraskende hendelse.

Under Donald Trump har Wall Street, ikke minst finansgiganten Goldman Sachs, i enda større grad enn tidligere skaffet seg direkte tilgang til USAs maktapparat.

I forkant av krisa i 2008 opprettet Goldman Sachs fi-

nansinstrumenter som lot spekulanter sette penger på at det amerikanske boligmarkedet ville kollapse.

Goldman Sachs og JPMorgan Chase & Co tilbyr liknende derivater, der folk kan gamble for eller mot en ny krise.

Les mer og meld deg på her: bibliotek.usn.no/reformasjon

Luther 2017 – påvirker reformasjonen oss i dag?

Høgskolen i Sørøst-Norge i samarbeid med Agder, Telemark og Tunsberg bispedømmer inviterer til en gratis to-dagers jubileumskonferanse i Tønsberg

HSN Høgskolen i Sørøst-Norge

Derivatesperts advarer mot nye bankkollapser innen 2020

FARLIGE FINANSFYRSTER: Under Donald Trump har Wall Street-giganter som Goldman Sachs festet enda tettere grep om USAs økonomiske politikk. Her fra en protest i New York tidligere i år.

FOTO: DREW ANGERER, AFP/NTB SCANPIX

Denne gangen lar derivatene spekulanter satse på at obligasjoner med høy risiko hos europeiske banker skal krasje.

Spekulanten Steve Eisman var, slik det beskrives i boka og Hollywood-filmen «The Big Short», den første på Wall Street til å forutse og sette penger på boligbobla i 2008.

Den siste tida har Eisman satt penger på at europeiske banker, ikke minst italienske som er stort eksponert for ubetjente lån, skal falle sammen.

Farlig elitopolitikk

Kenneth Haar mener man fra EUs side «ikke har vunnet noe på å sprøyte penger ut til finansspekulasjon eller ved å stramme inn økonomisk i medlemsland».

– Det politiske svaret på problemene er like farlig som problemet selv, sier han.

Haar mener tyske Wolfgang Schäubles kriseadvarsler må ses som et forsøk på å bygge opp under en politisk linje basert på offentlige kutt.

Smedshaug sier politikerne driver førstehjelp framfor forebygging.

– Det skaper stor politisk frustrasjon, fordi det hindrer nye sosiale reformer og svekker velferd og arbeidsmar-

ked. Man har prioritert Wall Street foran Main Street.

Finansakrobater

I en fersk rapport om finansindustriens tilstand har tenketanken New Financial analysert hundrevis av parametre i 16 av industriens forskjellige sektorer.

Konklusjonen er at den har endret seg «overraskende» lite de siste ti årene.

«Finansindustrien har kommet ut med lite annet enn

noen får skrubbsår og blåmerker», skriver New Financials William Wright.

Etter 2008 var det mye snakk om banker som var «too big too fail»: Så store at myndigheter betalte dem ut med skattepenger for å unngå kollapskonsekvensene.

Siden den gang har bare to av verdens 100 største banker blitt mindre. Globalt er bankindustrien til sammen blitt nesten tre ganger større.

Utviklingen i bankindustrien tydeliggjør også en global trend der makt og penger i økende grad flyter fra Vesten og østover, ikke minst til Kina. For ti år siden var bare en kinesisk bank blant de 20 største.

I dag er fire av verdens fem største banker kinesiske.

eirikgs@klassekampen.no

«Vi er i en stabilt ustabil situasjon, der noe til slutt vil føre til nedtur og aksjefall»

CHRISTIAN ANTON SMEDSHAUG

Josefine Visescene

Konsertstart KL 20.30
Dørene åpner kl. 19.00 • Bill. kr. 250/180

Onsdag 18. okt.

CAMILLA SUSANN HAUG

«Tusentrinnstrappa»

Lars Andreas Haug, blås.
Espen Berg, piano.
Bárður Reinert Poulsen, bass.
Simon Olderskog Albertsen, tr.
PLATESLIPP!

Onsdag 25. okt.

VIOLETA PARRA

100 ÅR

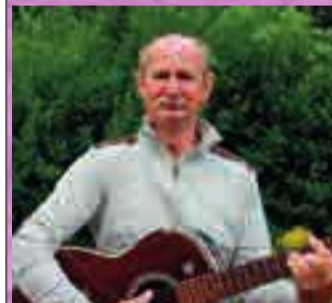

Chilensk visepoet, folklorist og sanger som spilte en viktig rolle i motstanden mot juntaen på 1970-tallet. DIV. ARTISTER.

Onsdag 1. nov.

ELIAS AKSELSEN

med familie

En visekveld med taterviser, gode historier og noen julesanger. Karl-Fridtjof Johansen, gitar.

Onsdag 8. nov.

ELI STORBEBKEN

SIGURD HOLE

Jørn Erik Ahlsen, gitar. Jarle Vespestad, trommer. Britt Pernille Frøholm, hardingfele. Karl Seglem, bukkehorn/saxofon.

Se også: www.josefineviseno.no

Viser hver onsdag siden 1995!

Josefine